

Akıl Teri



Prof. Dr. Ali Beba

Proje Geliştirme
ve Uygulama
Merkezi

Çağımız bilgi çağı. Artık “alın teri” yerine, “akıl teri” dönemine girmiş bulunuyoruz. İçinde yaşadığımız dünya düzeni, kadın-erkek farkı gözetmeden bilgiye ulaşmayı, yeni bilgi üretmeyi ve bunları günlük hayatımıza yararlı ürünler ve hizmetler olarak dönüştürmeyi gerektiriyor.

“Akıl Teri” ile Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) arasında tam ve bütünüyle bir bağ var. Bu bağın enerjisini de hızlı ve verimli bir şekilde günlük yaşantımıza katma değer getiren projeler sağlıyor.

Gelişmiş ülkeler proje üretimine büyük destekler veriyor. Ar-Ge payları toplam milli gelirlerinin yüzde 3’ünü buluyor. Bunun da yüzde 70’i özel sektör kaynaklı.

Türkiye’de ise “akıl teri”nin aktıldığı projelerin milli gelirdeki payı yüzde 0.79 mertebesinde. Bunun da yüzde 70 gibi büyük bir bölümünü hala üniversite ve kamu araştırma kurumlarında “akademik kariyer” sahibi kişiler gerçekleştiriliyor. KOBİ ve büyük ölçekli şirketlerimizin katkısı sadece yüzde 30.

Bilgi çağında, ülkemizin genelinde bir şeyler ters gidiyor.

84 yıl önce ve bilgi çağında kadınlarımız

Şair kadınlarımızı 84 yıl önce şöyle anlatmıştı:

.....

.....

Ve kadınlar

Bizim kadınlarımız

Korkunç ve mübarek elleri

ince küçük çeneleri, kocaman gözleriyle

anamıs, avradımıs, yarımıs

Ve sanki hiç yaşamamış gibi ölen

Ve soframızdaki yeri

öküsümüzden sonra gelen

Ve dağlara kaçırıp uğruna hapis yattığımızı

Ve ekinde, tütünde, odunda ve pazardaki

Ve karasabana koşulan

.....

.....

(Nazım Hikmet Ran, 21.01.1924)

En son istatistiklere göre Türkiye, kadın istihdamı açısından 116 ülke arasında 98’inci sırada. İşyeri sahipliği -kadın girişimciliği- açısından durum değerlendirildiğinde AB ülkelerinde yüzde 16-40 arasında olan oranın, Türkiye’de yalnızca yüzde 4 seviyesinde kaldığı görülüyor.

2004 verilerine göre; kadınların kentte iş gücüne

katılımı yüzde 18.3 iken, kırsal alanda bu oran yüzde 36.7 seviyesinde. Ama “bilgi çağına geçilen” yeni dünya düzeni ile bu oranlar da ters orantılı. Çünkü kırsal kesimde çalışan 100 kadından 89’unun tarım alanında ve bunların da yüzde 81.9’unun herhangi bir ücret almadan “aile işçisi” olarak çalıştığı görülüyor. İstihdama katılan kadınlarımızın yüzde 58.5’i tarım, yüzde 12.9’u sanayi ve yüzde 28.6’sı ise hizmetler sektöründe çalışıyor.

Çalışan her 100 kadından sadece 13’ü kendi hesabına çalışıyor ve işveren konumunda bulunuyor. 38’i ücretli ya da yevmiye karşılığında, 49’u ise ücretsiz aile işçisi durumunda.

Köyden kente göçün hala yoğun olarak yaşandığı ülkemizde, köyde işgücü içinde bulunan kadınlarımız kente geldi-

ğinde yeterli eğitim ve mesleki bilgi-beceriye sahip olamıyor, kent çalışma piyasasına giremiyor ve genellikle “ev kadını” statüsünde yer alıyor.

Yani, istihdam edilen kadınlarımızın büyük bir bölümü hala şairin dediği gibi “.. ekinde, tütünde, odunda ve pazarda..” içinde bulunduğumuz bilgi çağında ülkemizde gerçekten çok önemli terslikler var.

Ulusal fonlar ve AB destekleri

Kadın girişimcilerimizin gerçekleştirecekleri her proje bir yenilik, her yenilik de bilgi ile donatılan ve global piyasalarda var olmamızı sağlayacak “faydalı ürün ve hizmetler binasına” bir tuğla koymak demek.

Garanti Bankası’nın sağladığı destek ile “Kadın Girişimcilerin Projeleri İçin Ulusal Fonlar ve AB Destekleri (*)” adlı bir çalışma gerçekleştirdik. 2008 yılında 53 ilden toplam 806 başvuru alınan Türkiye’nin Kadın Girişimcileri Yarışması, bu çalışmanın gerekliliğini ortaya koymuştur.

Akıl Teri sayfası

Akıl Teri adını verdiğimiz sayfamızda kadın-erkek farkı gözetmeden yeni ürün, yeni hizmet üreterek ve/veya yeni süreçler geliştirerek global piyasalarda rekabeti göze alan girişimcilerimize içinde yaşadıkları, ama çoğunlukla farkında olmadıkları, proje desteklerini tanıtmaya ve bunlardan nasıl yararlanabileceklerini göstermeye gayret edeceğiz.

Amacımız ağırlıklı olarak KOBİ’lerimizi cesaretlendirmek ve “bilgi çağında” yaşamakta olduğumuz tersliklerin ortadan kalkması için karınca-karınca katkıda bulunmak olacaktır..

Bilgi çağında kadın girişimcilerimiz

(*) Beba, A. “Kadın Girişimcilerin Projeleri İçin Ulusal Fonlar ve AB Destekleri”, Mikado Matbaacılık, Mart 2008.